



Älgräs (*Filipendula ulmaria*).

## En strandäng i Kvarkens skärgård

TUIJA WARÉN (text & foto)

Det är en tidig morgon i mitten av juli i Kvarkens yttre skärgård. Solens starka strålar värmer redan. Den steniga stranden som på våren såg så karg och kall ut har förvandlats till en imponerande strandäng med flera olika blommande örter. Vid vattenbrynet mellan stenarna växer **gultåtel** (*Deschampsia bottnica*). Detta gräs är unikt såtillvida att det enbart hittas längs Bottniska vikens stränder. Gultåteln är ett flerårigt gräs och får på hösten en vacker guldbrun färg.



Fackelblomster (*Lythrum salicaria*).

På torrare delar av stranden hittas stora mängder med **älgräs** (*Filipendula ulmaria*) vars vita blommor sticker väl ut från vegetationen. Dessutom doftar hela växten behagligt och starkt. Många småflugor och skalbaggar dras till de vita blommorna; de kan inte motstå älgräsets pollen.

Älgräs har använts till smaksättning av mjöd och öl, vilket gett växten lokala namn som mjödört och ölgräs. Blommorna kan även kokas till saft. Dessutom innehåller hela växten salicylsyra som är smärtstillande och febernedsättande.



Kråkvicker (*Vicia cracca*).

Här och där bland älggräsen ses en lägre växt med mörkrosa blomspiror; det är fackelblomstrets blommor. De har den högsta sockerhalten av nektar i vår natur och lockar till sig alla insekter – speciellt fjärilar. **Fackelblomster** (*Lythrum salicaria*) har haft medicinsk användning bland annat för stillande av blod och vid diarré. Växten har också använts för framställning av garvämne. Denna vackra ört som är uppskattad här i Norden, ses som en besvärlig invasiv art i Australien och Nya Zeeland.



Slätterblomma  
(*Parnassia*  
*palustris*).

Intill fackelblomstren växer den krypande djupblåa **kråkvickern** (*Vicia cracca*), som är vår vanligaste ärtväxt. Den gillas av boskap och flera försök har gjorts att utveckla den till foderväxt. Tyvärr har försöken misslyckats då kråkvickerns frön är hårdskaliga och grov dåligt.

Men frön äts gärna av fåglar och därför har kråkvicker också kallats för fågelvicker eller tranärter. På en solig dag kan på kråkvickerns blommor ses tiotals små dagfjärilar; växten är också viktig föda för fjärilslarver.

En blomma som man lätt missar är den kortväxta **slätterblomman** (*Parnassia palustris*). Men blomman är mödan värd att studeras lite noggrannare. Bladen är rosettställda alldeles vid marken. Blomskaften kan också ha några oskaftade små blad. Den lysande vita blomman med fem kronblad är mycket dekorativ tack vare de synliga men genomskinliga blomnerverna.

Slåtterblomman blommar från mitten av juli till början av september. Det svenska namnet slåtterblomma berättar att förr när blomningen började visste man att det var dags att inleda slåtterarbetet.

Dessa fem är bara ett axplock ur den artrikedom som finns på Kvarkens strandängar. Blomningen fortsätter under hela juli månad, men redan i början av augusti börjar blommorna blekna och senast i slutet av augusti är färgprakten avmattad.

Sommaren är kort ...



Gultåtel (*Deschampsia bottnica*).